

Kulturarv Fyn
c/o Odense Stadsarkiv
Klosterbakken 2
5000 Odense C

24.4.2012

Referat af det fjerde ordinære årsmøde i Kulturarv Fyn, der blev afholdt mandag den 16. april 2012 kl. 14.00 i Borgerforeningen, Svendborg.

Dagsorden

Bruno Hansen, formand for Kulturregion Fyn, orienterede om arbejdet i Kulturregionen og det fremtidige samarbejde med Kulturarv Fyn. Han fortalte bl.a.:

"Kulturregion Fyn er et kultursamarbejde mellem de 10 fynske kommuner og Kulturministeriet. Kultursamarbejdet er gjort formelt via en kulturaftale, som varer fra 2011-2014.

Formålet med kulturaftalen er dels at understøtte kommunernes engagement på kulturområdet, at styrke samarbejdet på tværs af kommunegrænser og at styrke samarbejdet mellem kommunerne og staten.

Vores vision omkring kultursamarbejdet er at styrke borgernes lyst til at opsøge og dyrke kunst. Dette vil vi opnå ved at styrke kunst og kultur på Fyn.

Gennem en fælles indsats på tværs af de fynske kommuner, de fynske kulturinstitutioner, kulturaktører og mange andre flere, vil vi bane vejen for nye, inspirerende og lærerige kulturoplevelser.

Vi arbejder med 3 indsatsområder:

Fyn er Film

Kultur for børn og unge mod nye højder

Kultur i bevægelse

Fyn er film – handler om at styrke filmområdet som en kulturel dynamo blandt andet ved at give børn, unge og voksne mulighed for at opleve, forstå og skabe film. I tilknytning til dette indsatsområde har vi lavet en samarbejdsaftale med Danmarks Filminstitut, der styrker samarbejdet mellem DFI og Kulturregionen – og beskriver nærmere, hvordan vi skal arbejde videre med vores indsatsområde

Konkret skal aftalen: - give børn og unge de bedste muligheder for at opleve, forstå og skabe film - øge fokus på talentudvikling og - gøre filmkunsten let tilgængelig for alle.

Kultur for børn og unge mod nye højder – handler om at øge kulturaktiviteter og kulturformidling, rettet mod børn og unge. Alle børn og unge skal have styrket deres kulturelle dannelse, og endelig skal børn og unge med særlige talenter have mulighed for at udfolde sig.

Kultur i bevægelse – handler om at gøre kulturoplevelser tilgængelige i forskellige lokalsamfund og skabe et samspil mellem professionelle kunstnere og borgerne. Endelig vil vi også arbejde med at gøre adgangen til den rige og mangfoldige kulturarv i det åbne landskab tydelig.

Under hvert indsatsområde arbejder vi med en række projekter, der på forskellig vis foldes ud i de fynske kommuner. Lad mig nævne nogle eksempler: Vi har netop gennemført projekt Kulturcamp, hvor unge med talent inden for improdans, elektronisk musik og lyskunst kunne arbejde med deres genre i en uge sammen med nogle professionelle og meget dygtige undervisere. Snart vil man i de fynske kommuner kunne opleve kultur i bevægelse nemlig via Kulturkaravanen – hvor forskellige fynske kulturaktører besøger de fynske kommuner og sammen med lokale kulturaktører skaber en kulturoplevelse.

Netop indsatsområdet kultur i bevægelse er interessant i forhold til Kulturarv Fyn. Faktisk har vi bedt Kulturarv Fyn om at arbejde med at beskrive et projekt med overskriften Kultur i bevægelse – historien undervejs. Med projektet ønsker vi at synliggøre de mange kulturhistoriske steder/temaer, vi har på Fyn og øerne – og koble stederne/temaerne med kulturoplevelser. Hvordan det kommer til at se ud, ved vi ikke endnu – det er den spændende opgave, Kulturarv Fyn har fået. Jeg glæder mig meget til at se, hvad I finder ud af.

På filmområdet har vi også et projekt, der tager fat omkring vores kulturarv. Projektet Fynske filmfortællinger – talentet tæller tager udgangspunkt i fynske lokalhistoriske fortællinger. Fortællingerne findes lokalt, via lokalhistorisk arkiv, lokale museer og borgere, der har en god historie at fortælle. Gennem en hjemmeside bliver fortællingerne synlige. Af de mange fortællinger vælges 4 ud som afsæt til 4 kortfilmsproduktioner. Filmene produceres af unge med talent inden for filmområdet. Det er et meget spændende projekt – der allerede nu har givet os en masse spændende historier fra det fynske.

Hvordan arbejder vi så med disse indsatsområder og alle de projekter. Jo – vi har etableret 3 fagråd - et for hvert indsatsområde. Fagrådene er sammensat af faglige nøglepersoner, der netop er stærke inden for hvert område. Fagrådernes opgave er at:

- omsætte indsatsområdernes indhold til konkrete projekter
- medvirke til at sikre faglig kvalitet i kulturregionens aktiviteter herunder projekter
- opstille tids- og handlingsplan, herunder anbefaling af projekters organisering
- sikre en bred geografisk dækning

Fagrådet for indsatsområdet Kultur i bevægelse består af Peter Thor Andersen fra Øhavsmuseet, Ib Ketelsen fra det rådgivende fritidsudvalg, Henrik Hartvig fra Helnæs Højskole, Lise Seisbøll fra Grimmerhus og Hasse Winther fra Faaborg-Midtfyn Kommune.

Det er naturligvis ikke muligt for fagrådene at udvikle og afvikle de mange projekter, og derfor afsætter vi penge til få udviklet projekterne – som eksempelvis på projekter Kultur i bevægelse – historien undervejs – hvor vi jo har bedt Kulturarv Fyn udvikle på det projekt – som jeg nævnte tidligere.

Hver kommune betaler 7,50 kr. pr. indbygger til samarbejdet, hvilket svarer til godt 3.200.000 kr. – hertil giver Kulturministeriet 2.500.000 kr. Størstedelen af disse midler bruges til projekterne – og en mindre del til administration.

Det skal være min afsluttende bemærkning – tusind tak for ordet – jeg er rigtig glad for at få denne lejlighed til at fortælle om Kulturregion Fyns spændende arbejde.

Efter Bruno Hansens oplæg gik selve årsmødet i gang.

1. Valg af dirigent

Birgitte Haugbøl blev valgt og dagsordenen godkendt.

2. Aflæggelse og godkendelse af beretning

Formand Erland Porsmose konstaterede, at 2011 havde været det tredje fulde arbejdsår og det var tid at lave en kort status.

Kulturarv Fyn havde vist sig som et rigtigt initiativ, og meget var lykkedes ganske godt, selv om foreningen var drevet ved frivillige kræfter.

ABM-samarbejdet vinder frem som en naturlig alliance, da man har mange fælles mål. Han mente, at det var godt, at man mærkede viljen til samarbejde. Formidlingsrådet havde bl.a. gjort det godt.

Kulturmiljørådets arbejde griber om sig, da det tages mere seriøst. Det er flere tegn på, at kulturarven ses som en ressource, der bruges aktivt af kommunerne – og her er kulturmiljørådet et nyttigt arbejdsredskab. Det var dog flere udfordringer i bevaringskampen, eftersom staten overlader stadig mere af ansvaret for kulturarven til de nye storkommuner, der på sin vis overtager meget af det arbejde. Der er dog behov for en mere koordineret indsats, da staten kun beholder kontrolfunktionen.

Nye strukturer baner sig vej. Efter regeringsskiftet har Kulturministeriet fået en ny rolle. Kulturarvstyrelsen er blevet til Kulturstyrelsen, der samler flere områder, så styrelsen nu har både kulturarv, museer, biblioteker, fredede ejendomme, kunst m.m. som ressortområde.

En museumsudredning har været længe på vej. Arbejdet laves nu med sparring fra kommunerne.

Der er flere tegn på, at staten er på vej ud af kulturarvsarbejdet, mens kommunerne er på vej ind. Kulturaftalen skulle redde stumperne efter amtet, og de fynske kommuner styrkede Kulturregionen, da der blev indgået en ny 4-årig aftale mellem stat og kommuner – som i øvrigt blev underskrevet på Johannes Larsen Museet den 30. maj 2011.

Erland nævnte også dannelsen af Udvikling Fyn, der bl.a. arbejder med økonomi, erhverv og turisme og derfor vil være en naturlig samarbejdspartner for Kulturarv Fyn.

Der var i 2011 afholdt fem bestyrelsesmøder og diverse rådsmøder og arrangementer. Der var ved at blive indgået 3-årig aftale med Kulturregionen, så Kulturarv Fyn bliver engageret i flere fælles formidlingsprojekter. I 2010 havde formidlingsprojektet været Kunstens Fyn (og Historisk Atlas), og i 2011 havde det været Kultur og Natur.

Kulturarv Fyn havde i høj grad medvirket med indspark til Kulturregionens 4-års plan – fælles formidlingstemaet Kultur i bevægelse – historien undervejs. Hvor formidlingstemaerne havde været succesfulde, så var der desværre ikke lykkedes med kulturarvsværkstedet. Men det lysner.

I 2011 havde formidlingstemaet været Natur og Kultur, som var valgt i anledning af Danmarks Naturfredningsforening 100 års jubilæum, og det affødte en lang række arrangementer over hele Fyn. Der er nu lavet en samlet evalueringsrapport.

På magasin og konserveringsområdet blev der i 2011 indgået en to års aftale med Øhavsmuseet, så der indtil 2013 kan findes nu en løsning på hele kulturarvsværkstedet.

Hjemmesiden er nu suppleret med nyhedsbrev, der udkom i august 2011.

Som afslutning havde formanden en lille bøn. Alt afhænger af medlemmernes indsats, og derfor håbede han på et bedre formaliseret sekretariat, og det var nødvendigt med økonomi hertil.

Kulturmiljørådet: Ellen Warring fortalte, at rådet i det forløbne år havde bestået af Torben Lindegaard (Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur), Kristian Isager (Akademirådet), Søren Skov (SLA Fyn), Toni Reese Næsberg (Danmarks Naturfredningsforening), Eva Frellesvig (Øhavsmuseet), Mette Ladegaard Thøgersen (Østfyns Museer), Per O. Thomsen (Svendborg Museum) og Ellen Warring (Odense Bys Museer).

Det havde været et travlt år - også selv om rådet kun tager sager op af overordnet eller principiel karakter. Flere private henvendte sig for at få støtte eller udtalelser. Rådet havde afholdt fem møder.

Kulturmiljørådet arrangerede i tilknytning til årets formidlingstema om natur og kultur et projekt, der fik titlen "Hvorfor ser her sådan ud". Projektet omfattede en TV-serie på seks udsendelser med Signe Ryge i TV2 Fyn, to forelæsninger og en ekskursion. Rådet har i formidlingen også brugt Kulturarv Fyns hjemmeside, og man har planer om fremover at bruge den mere aktivt.

Kommunernes nedrivningspuljer medvirkede til, at der kom en del henvendelser fra de kulturhistoriske museer. Størstedelen af de bygninger, der er søgt nedrivning på, var i så dårlig stand, at de ikke stod til at redde; i enkelte tilfælde havde bygningerne en kulturhistorisk og arkitektonisk værdi. Kulturmiljørådet har i disse sager udtalt, at man ikke fandt det ikke rimeligt, at der blev anvendt offentlige midler til at fjerne kulturarv. Ellen konstaterede, at bygningskulturarven generelt var under pres og henviste til, at der i Voldtofte var blevet solgt en fredet gård for 10.000 kr.!

Rådet har tidligere haft fokus på Ringe-Korinthbanen. Den er nu revet op uden hensyn til de kulturhistoriske interesser, og etablering af de nye stianlæg har vist sig så dyrt, at det nok havde været billigere at lade skinnerne ligge. Rådet har været involveret både i møder og udtalelser.

Et andet problemområde er Vandrammedirektivet, der fører til fjernelse af samtlige spærringer og mølleanlæg. Kulturarvsstyrelsen har rejst udvidet fredning ved få udvalgte fredede anlæg, men alt andet er fredløst. Rådet ser med stor bekymring på den manglende kulturhistoriske ekspertise i Naturstyrelsen og kommuner. Kulturmiljørådet har gjort indsigelse sammen med ejeren af Fyllested Mølle.

Kirkelukninger bliver det næste problem, idet kirkerne rummer en kæmpe kulturarv, der må sikres.

Kulturmiljørådets største sag i det forgangne år har nok været Gyldensteens inddæmmede strand. Området har i 30 år været et udpeget kulturmiljø, hvor interesserne skulle varetages via planlægningen. Nordfyns Kommune valgte imidlertid at ændre kommuneplanen, således at de fysiske anlæg til inddæmningen kunne fjernes/ændres i forbindelse med et naturgenopretningsprojekt, der blev iværksat af Aage V. Jensens Fonde. Der er nu valgt en løsning,

der hverken er fugl eller fisk. Odense Bys Museer og Kulturmiljørådet gjorde indsigelse, men Kulturstyrelsen trak deres indsigelse tilbage. Et stort slag mod kulturarven og de udpegede kulturmiljøer på nationalt niveau.

Ellen slog fast, at kulturarven gang på gang kom under pres både i de inddæmmede områder og i vandløbene. Det holistiske syn på natur-kultur var helt faldet ud. Rådet prøver at samle de andre kulturmiljøråd og få et møde med Miljøministeren.

Til slut bragte Ellen et sidste hjertesuk. Rådet har et stigende antal sager, men sideløbende hermed skal man også leve op til formidlingsdelen i Kulturarv Fyn. Rådet vil hellere bruge kræfterne på sine kerneydelser. Der er brug for det!

Formidlingsrådet: Eva Therkelsen (Odense Centralbibliotek) fortalte, at udvalgets medlemmer var Susanne Thestrup Truelson (Faaborg Museum), Peter Thor Andersen (Øhavsmuseet), Kurt Risskov Sørensen (Østfynsmuseer), Claus Frederik Sørensen (Øhavsmuseet) og hende selv. Rådet har fået opdateret oplysningerne på hjemmesiden og udgivet det 1. nyhedsbrev. Desuden havde man fremlagt forslag til temaer, som bestyrelsen havde nikked til. Disse temaer var måske ikke helt så aktuelle længere efter en ny aftale med Kulturregionen, men Eva mente alligevel, at ideerne kunne bruges som inspiration - noget, der kan plukkes af fremover. Temaerne var kort fortalt:

- Rejsen til Fyn (Turisme – før og nu)
- Fortællingen om Fyn (Fyn og litteraturen)
- Lyden af Fyn (Musik 2015)
- Mennesker på kanten (socialhistorie og sociale institutioner)
- Lokale kraftcentre
- Herregårdenes Fyn
- Fynsk madkultur

Bevaringsrådet: Esben Hedegaard (Svendborg Museum) fortalte, at bevaringsudvalget blev nedsat ved etableringen af Kulturarv Fyn med det formål at tage sig af de fynske museers konserveringsordning samt virke for anlæggelsen af et fynsk fællesmagasin. Ved årsskiftet 2010/2011 stod det klart, at det ikke var muligt at komme videre med et fællesmagasinprojekt lige nu. Udvalget har derfor sat dette arbejde midlertidigt i bero.

Udvalget har på to møder i 2011 arbejdet for at sikre konserveringsværkstedet i Rudkøbings fortsatte drift. I kølvandet på kommunalreformen har der været meget uklarhed om betalingsform og -niveau, og der har med hensyn til det sidste været indlysende skævheder mellem museerne. Det er der blevet rettet noget op på, og medlemsmuseerne har indgået en aftale om budgettet for 2011 og 2012, således at økonomien er sikret, mens man arbejder med den langsigtede løsning.

Erland kunne supplere med, at nye oplysninger tydede på, at der måske var en åbning i magasinsagen, så også Odense ville deltage.

3. Aflæggelse og godkendelse af årsregnskab for 2011

Jørgen Thomsen gennemgik kort regnskabet, der viste et mindre underskud. Han beklagede, at der endnu ikke var udsendt kontingentopkrævninger til alle medlemmer.

4. Godkendelse af budget og fastsættelse af kontingent for 2011

Der blev ikke fremlagt noget budget, da Kulturarv Fyn først fornylig fik besked om, at Kulturregionen ville afsætte penge til formidlingsprojektet.

Kontingentet forblev uændret. De store medlemmer med min. 1 fuldtidsansat og et budget på over 1 mill. kr. betaler 2.000 kr. i kontingent, mens alle andre betaler 500 kr. Der må dog påregnes en kontingentstigning for de ”store” institutioner i 2013.

5. Behandling af indkomne forslag.

Ingen indkomne forslag.

6. Valg af to bestyrelsesmedlemmer

På årsmødet vælges i henhold til vedtægterne hvert år to medlemmer. Det ene år vælges én repræsentant for arkivområdet og én repræsentant for kulturmiljøområdet – det følgende år vælges tilsvarende én repræsentant for museumsområdet og én repræsentant for biblioteksområdet. Bestyrelsens tre øvrige medlemmer er de til enhver tid valgte formænd for de stående underudvalg.

På valg var Jørgen Thomsen og Kristian Isager, der begge blev genvalgt.

Eva Therkelsen havde meddelt, at hun trak sig som formand og medlem af formidlingsrådet, og Mette Thøgersen trådte ud af Kulturmiljørådet, men blev i stedet valgt ind i formidlingsrådet. Lene B. Krause, Øhavsmuseet, blev valgt til kulturmiljørådet, mens Claus Feveile blev indvalgt i Bevaringsrådet.

Ellen Warring blev indvalgt i Landsarkivets brugerråd for museerne.

7. Vedtagelse af arbejdsplan

Der var ikke udarbejdet en egentlig arbejdsplan, men den vil tage udgangspunkt i det udsendte papir fra Kulturregionen og den tidligere udarbejdede arbejdsplan. Formanden omtalte et projekt med skiltning ved fortidsminder.

8. Eventuelt

Ellen Warring takkede Mette Thøgersen for hendes indsats i Kulturmiljørådet, mens formanden takkede Eva Therkelsen for hendes arbejde i formidlingsrådet og i bestyrelsen.